

THEMA: TOT IN DE DOOD

EINDE DAT ROEPT OM BEGIN

De Heidelberger komt nog steeds maar terug op de staat en de trappen van de vernedering van de Heere Jezus Christus. En daarbij hoort ook de dood. Maar dan toch op zulk een wijze, dat wij bij dood niet alleen en uitsluitend moeten denken aan het ogenblik dat Hij de geest gaf, maar aan de dood in de volle zin van het woord. Waar eigenlijk ook vraag 44 nog weer op ingaat, over de nederdaling ter helle.

De dood.

Ja, onwillekeurig denken wij aan iemand die sterft. En dan vinden we het ook niet een van de opwekkendste onderwerpen, de dood. En toch, men heeft wel eens gezegd, er is niets zekerders dan de dood, en niets onzekerders dan het leven, als mensen gezien, vanuit mensenstandpunt. Vanuit het standpunt van de Heere zijn er gelukkig wel zekerder dingen dan de dood. En is er een liefde die sterker is dan de dood. Maar voor ons mensen, vanuit menselijk standpunt gezien, zeg je: Ja, het is allemaal ons voorland. Ik heb het nu even over waar mensen het meest soms aan denken. En waar kinderen al proberen de aandacht van af te leiden. 'O, laten we het daar nu maar niet over hebben, ik hoop tenminste dat ik nog een leven voor me heb, als ik dan denk'

Ja, je weet natuurlijk wel het spreekwoord, 'oude mensen moeten sterven en jonge mensen kunnen sterven'. Je leest ook de krant. Je leest van kinderen. Je leest van mensen die op vakantie zijn, en zo heel onverwachts Ook mensen die heel lang ziek geweest zijn, maar ook mensen die zo in een korte tijd weg zijn.

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 40

Ja, en toch is dat wel eens nuttig om daarover te denken. Dat wij maar een paar stappen van de weg, hier op aarde afleggen. Maar het kleinste stukje van een grote reis. En met de dood is het niet afgelopen, maar is er een verder reizen, òf in de duisternis, òf in het licht. We moeten maar niet hopen dat we in de vorm van een hond of een kat of weet ik wat voor beest of mens nog een keertje terug komen hier op deze aarde. Dat probeert de duivel de mensen wel wijs te maken, maar daar moet je maar niet in geloven.

Wij geloven Gods getuigenis, dat eeuwig zeker is, en eenvoudigen wijsheid leert. En dan is er in dat Woord nergens sprake, waar sommige mensen zo intens bij betrokken zijn: Ja maar, we komen weer terug. En we gaan hier een soort kringloopje maken. Al maar wedergeboorten, totdat we eindelijk weer opgelost worden in de godheid, of in het 'al'. Nee, daar is geen reden en geen grond om dat te denken.

Wij weten wel: De mens gaat naar zijn eeuwig huis. En de rouwklagers zullen in de straten omgaan. Wij weten ook dat een huis nog niet altijd een thuis is. Je hebt ook een huis van bewaring, een huis van gevangenschap, een huis van rouw en van ellende. En de Schrift zegt ons: Ieder mens gaat naar zijn eeuwig huis. Maar diezelfde Schrift zegt ook dat het niet voor ieder hetzelfde zal zijn, een 'thuis' komen.

Je leest bij de profeet Jesaja: 'De vrijgekochten des Heeren zullen wederkeren, en met gejuich tot Sion komen. Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn, droefenis en zuchting zullen wegvlieden'. Maar je hoort ook de Heere Jezus zeggen: 'Dezen zullen gaan in de eeuwige pijn, waar weinig is en knersing der tanden'. En wij weten ook uit de gelijkenis: Lazarus werd gedragen van de engelen in Abrahams schoot. En de rijke sloeg zijn ogen op, zijnde in de pijn.

Daarom is het zo belangrijk dat wij hier iets naders over horen niet alleen, maar dat de Heilige Geest het op onze harten binde en toepasse. Niet dat ik voor mezelf er van uitga dat de angst ons er brengen kan, net zomin als dat de nood een mens kan leren bidden. Het kan net zo goed vloeken zijn. Maar ik bedoel dit: O, dat wij een wijs hart mochten ontvangen. Dat we onze dagen tellen, en dat we er mee rekenen, dat de dood ons niet onverhoeds en onvoorziens overvalle.

En weet je waarom, kinderen, dat ik dat ook zeg?

Als je nu nergens wat van weet, dan kun je vaak - nu vaak, misschien zeg ik daar te veel mee - dan kun je soms nog makkelijker sterven als dat je wel wat weet. Mensen die nergens van weten, die de waarheid van het Woord niet weten, nu ja die denken: Het is afgelopen, het is voorbij, je bent er gewoon niet meer. En anderen hebben weer wat anders, zoals ik al noemde. Die denken dat ze op de een of andere manier weer terug komen. En anderen hebben weer een andere voorstelling. Maar dan sta je soms nog verbaasd hoe - makkelijk is teveel gezegd - dat die mensen niet allemaal bang zijn, tenminste, soms niet zo heel bang. Heel veel mensen gaan er net zo rustig weg, en zeggen nog soms bij het naderen van de dood: Nou, ik merk nog niets hoor, er is niets. Maak je maar geen zorgen. Dat gebeurt wel.

Maar zo kunnen wij niet sterven. Wij weten meer. Wij weten anders. En je kunt het proberen voor je uit te schuiven en weg te schuiven, maar ik geloof zó zéker dat dat Woord van God iets doet. Dat laat ons niet los. Je kunt niet zo maar in de kerk zitten van je kinderjaren aan alsof er nog nooit wat gebeurd is. Of alsof er niets was, en alsof

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 40

het allemaal maar bedrog is, dat geloof ik niet, nee.

Je hebt mensen die zeggen: Ja, dat is nu juist jullie, daarom moet ik niets van jullie weten. Want jullie indoctrineren de mensen. Jullie beginnen daar met de kinderen over te praten, jullie maken dat zelf, dat die kinderen daar niet los van kunnen komen. En dat ze geen ruimte hebben om hun vleugels uit te slaan, en om zelf tot een eigen idee te komen. Dat is heel wat, als mensen je dat voorhouden. Dat gebeurt.

Nu, ik weet wel, het zou zo zijn als wij achter een of andere oplichter aanliepen, zoals de Bagwhan bijvoorbeeld. Of zoals je zoveel van die Goeroes en meesters hebt. Bewust of onbewust zouden we dan op een totaal verkeerd spoor zitten. Maar nu mogen wij zeggen, en dat zeggen wij ook: Wij zijn geen kunstig verdichte fabels nagevolgd. Dat zegt Petrus. Wij hebben de stem van de hoogwaardige Majesteit Gods gehoord, zegt hij, Die van de hemel tot ons gebracht werd. Die zei: Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Hem heb Ik Mijn welbehagen.

Daar komt nog iets bij. De prediking van het Evangelie is geen bangmakerij. Berust ook niet op bangmakerij en angstgevoelens. Nee, ik geef u de verzekering dat het heilig Evangelie ten diepste alléén de echte Bron is van blijdschap. Dat het een écht Middel is van Godswege tegen de angst, tegen de dood, tegen wat je je maar in kunt denken. Het Evangelie is niet iets wat aanknoopt op onze gevoelens van bijvoorbeeld rijk willen worden, onze pessimistische gevoelens, onze geluksgevoelens, onze onbevredigdheid. Het Evangelie daalt zo van de hoge hemel neer in het midden van de mensenkinderen, en de Heilige Geest is het die het brengt in de harten. En dat is zo groot, zo onuitsprekelijk groot.

Maar ja, laat je toch niets wijs maken dat het Evangelie en de prediking eigenlijk een soort menselijk zaakje is, dat bepaalde gevoelens van mensen oppikt, en daarmee aan het werk gaat. Zo is het niet. Wij moeten sterven. Wij zijn aan de dood onderworpen. Tenminste, als je even denkt dat iedereen sterft, en je hoort het en je leest het, en wij ook. Dan kun je zeggen: Wat man leeft er die de dood niet zien zal, wie redt zijn ziel van het graf?

Is er een middel tegen de angst, tegen dat creatuurlijke gevoel, dat een mens en een beest zich tot het uiterste verzet tegen de dood? Dat zullen we wel blijven houden, zelfs onbewust zal het een reflex zijn om met onze ogen te knipperen. Maar het is toch een groot verschil, die Jakob die straks sterven gaat die zei: Op Uw zaligheid wacht ik Heere. En toen lag er een glans op dat oude, afgeleefde gezicht, en in die blinde ogen. Toen mocht hij zijn voeten strekken op zijn bed, en toen zag hij als het ware in de geest al: Dit is, dit is de poort des Heeren, daar mag ik doorheen. Om mijne God ootmoedig te eren, voor het smaken Zijner zaligheên.

Wat is dat toch, dood?

Nu, dood begint niet als je ziek wordt. Als je een of andere kwaal onder de leden hebt. Maar de dood begint al gelijk bij ons begin. Bij het begin al. Daar begint de dood te werken. De dood, ik zou niet willen zeggen dat het een of andere geheime code is die wij in ons hebben. Zodat de een veertig, de ander zeventig jaar te leven heeft, en de ander nog geen tien.

Nee, ik ga er ondanks alle wetenschappelijke vooruitgang toch vanuit, dat de dood

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 40

bepaald wordt door iets anders. De dood treedt in, en is ingetreden omdat wij God kwijt zijn. Omdat wij net als een bloemetje wat jullie plukken, of ik. - Langs de kant van de weg kun je nu er weer een heleboel zien, en straks in de vakantie, of aan de waterkant. - Dat bloemetje zet je op een vaasje, maar de wortel zit er niet aan. En nu blijft het nog wel even staan, kleurig en fleurig, maar al heel gauw beginnen toch de blaadjes te hangen. De glans gaat eraf, het gaat voorbij.

Ja, ome Jan zorgt ook voor aardige bloemen, maar goed blijven kan het niet. Het kan niet goed blijven. Je hebt mensen die daarom ook geen bloemen willen hebben. Die zeggen: Nee, dat is onnatuurlijk, dat hoort niet. Bloemen horen aan een wortel te zitten, en die horen te groeien. Maar niet afsnijden en in een pulletje met water zetten. Maar ja goed, dat is even vers twee, dat is niet zo belangrijk, daar moet je natuurlijk niet zo zwaar aan tillen. Het gaat mij even om het beeld, wat de kinderen begrijpen. Als die bloemetjes over twee, drie weken als ze sterk zijn er nog staan, nou dan is het ook erg aan het eind. Dan zie je al dat blad lelijk worden.

Nu kun je zeggen: Als er een wortel aan zit dan gaan ze ook verdorren als het herfst is. Inderdaad, dat is waar. Maar als er bij ons een wortel aan zat dan zouden we niet verdorren in de herfst. Als wij in God onze wortel zouden hebben, ons bestaan, dan zouden wij met God ook eeuwig leven, altijd.

Nu zei de Heere God: Als jullie ongehoorzaam zijn, 'ten dage dat je daarvan eet, dan zult ge de dood sterven'. Daar bedoelde de Heere niet mee: Dan krijg je een hartverlamming of een hersenbloeding of kanker. Dat ook. Maar de Heere bedoelde eigenlijk dit: Als je daarvan eet, als je Mijn liefde versmaadt - zo kun je het ook lezen - 'stervende zult gij sterven'.

Je hele leven is veranderd. Het is een sterfproces. Direct. Omdat wij God kwijt zijn, de Wortel. Die bloem die heeft nog van alles en nog wat. Maar diezelfde stoffen die er in zitten die de kleur bepalen, de geur, de frisheid, die gaan nu andersom werken. Die gaan die bloem ontbinden, dat hij uit elkaar valt.

Wat is nu de dood?

De dood is, 'uit elkaar vallen'. Niet als je in de kist in de grond zit, en dat je dan uit elkaar valt tot allerlei elementen. Nee, wij vallen uit elkaar, wij zijn uit elkaar gevallen doordat wij de Heere God kwijt zijn. En omdat wij niet op onszelf kunnen functioneren. En omdat ons hoogst geluk gelegen is in de gemeenschap met God. Dat is de levensadem. Daar is geen dood in.

Je zou de dood dus moeten omschrijven, niet als een of andere ziekte, maar als een voortdurende uiteenrafeling. Een voortdurend uit elkaar vallen. En dat begint gelijk al. Ook het opgroeien, al is het een opgroeien en een blinken, toch, het volmaakte, het geluk is er niet in.

Wij kunnen nu terug kijken naar onze kindertijd, maar dat konden wij toen wij kinderen waren niet. Toen zaten we ook al vol met, eigenlijk, uiteenrafeling. Toen hadden we ook al onze kinderzorgen, waar wij als ouders weliswaar misschien wel eens een beetje om lachten, maar voor het kind was het echt, reëel. Je werd soms helemaal badend in het zweet wakker, of schreeuwde midden in de nacht, of droomde zo akelig. Of was zo bang om weer naar school te gaan, of zo bang om tegen pappa en mamma te zeggen: Ik ben gezakt. Al zeiden ze het met een heel onverschillig gezicht.

Kijk, dood; ja, ik duid het misschien wat te simpel aan, maar dood is altijd weer dat uit

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 40

elkaar vallen. Je voelt het bijvoorbeeld als je afscheid neemt. De een daarheen, de ander blijft. Voor korte of lange tijd. Je voelt het na een aangenaam samenzijn. Het houdt geen stand, je gaat weer weg. Je voelt het op intieme ogenblikken, intieme momenten, waarin je als vader, moeder, kind, man, vrouw, heel dicht bij elkaar staat. Opeens is daar toch weer dat rafel, dat uit elkaar vallen. En dat is nog getemperd door Gods genade. Maar je kunt er iets van weten. Dat je zegt: Ja, zo zou het nu altijd moeten blijven, zo zou ik het zo graag willen houden, dat het zo was. Maar het kan niet. Het is maar even, en dan zie je weer die rafels, dood.

We zijn het ons vaak niet bewust. Maar dat de achtergrond daarvan toch is: Wij derven de heerlijkheid en de gemeenschap met God.

Nu had de Heere God gezegd: Ten dage dat je daarvan eet, zult ge de dood sterven. Maar later zegt de Heere, als de mensen gezondigd hebben, als ze daar zo in de rafels uit elkaar gevallen zijn; - Adam en Eva zijn ook uit elkaar gevallen, die geven elkaar de schuld. Kunnen ruzie maken om niets, of om iets ergs. Maar tegelijk zijn het zondige mensen - dan zegt de Heere: Kom eens. En dan zegt de Heere in die toespraak ook: Jullie zijn stof, tot stof zult gij wederkeren.

Hé, waarom zegt de Heere dat? Eerst zei de Heere: Als je dat doet, dan sterf je de dood. En als ze het gedaan hébben dan zegt de Heere: Je bent stof, je gaat ook weer terug naar het stof. Uit aarde ben je gemaakt, je keert naar de aarde weer terug.

Waarom is dat nu zo?

Wel, toen de zonde kwam, en wij uit elkaar vielen; God en wij, en mensen, mens tegenover mens uit elkaar vielen. Toen dat gebeurd was, toen trok God met eerbied gesproken, een andere la open. Hij sloeg een bladzijde open van dat eeuwige Boek dat bij Hem was. En daar stond in geschreven dat er een verbond tussen de Vader en de Zoon is. En dat die Zoon tussenbeide wilde treden, tussen God en die uit elkaar gevallen mens.

En toen - ik stip slechts iets aan - heeft God die eeuwige liefde laten merken, laten blijken. Toen zei Hij niet meer tegen Adam en Eva: Nu zul je de dood sterven. Dan waren ze gelijk krankzinnig geworden. Dan had de aarde ze niet meer kunnen dragen, dan hadden ze met een grote gil weggeweest in de duisternis. Maar toen zei God: Jullie zijn stof, en je gaat naar het stof terug. Maar Hij zei niet: Nu zul je de dood sterven.

En dan bedoel ik met die dood, dat volledig uit elkaar vallen, van God en mensen verlaten. Die geestelijke dood, van God gescheiden te zijn. Die lichamelijke dood, met de eeuwige dood. Dat zei God niet.

God zei tegen die twee bange, trillende, ligende mensen, die elkaar de schuld gaven, waar je echt de flarden bij ziet hangen: Stof!

Soms heb ik gedacht, maar het kan niet, want ik ben er niet bij geweest, ik ben er niet echt bij geweest; maar soms in gedachten is het - ja, het is misschien wel fout, alsof ik het God heb horen zeggen. Hij zei dat niet: JULLIE ZIJN STOF!!!!!! Nee. Ik heb God dat horen zeggen als het ware, met een innerlijke beweging van barmhartigheid, terwijl Hij naar die uit elkaar gevallen mensen kijkt: Gij zijt stof, ja gaat naar het stof terug. Maar hier is Mijn Zoon, die zal de dood aandoen, de echte, de volle dood. Opdat een ieder die in Hem gelooft de dood niet zien zal. Die zal niet uit elkaar vallen, voor eeuwig. Die zal niet in dat rafelproces voor eeuwig ten onder gaan.

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 40

Hij zal wel tot stof wederkeren, maar dat is wat anders. Maar je zult nooit van Mij verlaten worden, nooit! Ik zal hem nooit overgeven aan de buitenste duisternis. Hij zal die dood niet zien.

En dat komt nu uit dat eeuwige welbehagen van de Vader. Boven Psalm 9 staat: Mûth-Labben. Dat betekent, dacht ik: Op de dood van de Zoon. Nu ja, dat kan wel een of ander lied geweest zijn, een wijsje. Maar ik moest er toch aan denken opeens, terwijl we het zongen, over dat Goddelijk rechtsgeding, in de dood van de Zoon.

Want nu is die Heere Jezus Christus gekomen. Die mensen, die tot stof wederkeren, maar die eigenlijk de eeuwige dood moeten sterven, de volle dood, die altijd maar uitgerafeld moeten worden. Die mensen die bestaan uit vlees en bloed. Hij heeft desgelijks ons vlees en bloed aangenomen. Hij is het deelachtig geworden, omdat Hij wilde kunnen beleven wat het betekent als God je afsnijdt.

Niet alleen wat het betekent, maar God had toch gezegd: Gij zult de dood sterven. Dat is Gods recht toch. Gods gerechtigheid: Die zondigt die zal sterven. Niet als hij tachtig jaar is, maar als hij begint al. Die moet de dood in, dat had God gezegd. Maar later zei God: Je bent stof.

Wie moet dan dat woord van God opvangen? Wie neemt nu dat woord voor zijn rekening? Van die volle, volle dood?

Ja, dat doet God Zelf. Dat doet de Heere Jezus Christus, de Middelaar. Maar hoe kan Hij dat doen? Hij kan Zichzelf toch niet afsnijden als God? Dat kan toch niet? Nee, maar Hij heeft ons vlees en bloed aangenomen. Het Woord is vlees geworden, en zo kwam Hij hier op deze aarde, in de schoot van Maria.

Zo is Hij opgegroeid. Want God was niet tevreden met de dood of het lijden van al die dieren die geslacht waren. God kon ook niet bevredigd zijn in het lijden van zondaren, al waren het Zijn eigen kinderen. Niemand kon God daarin tevreden stellen. Dat woord lag er, die bedreiging, die bij God ernst is. "Je zult de dood sterven".

"Waarom heeft Christus Zich tot in de dood moeten vernederen?"

Daarom, het is Gods gerechtigheid dat die mens die zichzelf afsnijdt, ook afgesneden zal zijn van Godswege. Dat is Gods gerechtigheid. Het is Gods waarheid. Want het Woord is er vol van: 'De bezoldiging der zonde is de dood'.

Het Woord is er vol van dat een mens de dood in moet, en daarin moet blijven.

Daarom, de gerechtigheid, God heeft het Zelf gezegd in het begin: Gij zult de dood sterven; en de waarheid, dat niemand eraan kan ontkomen. Elk mens, hoe vast hij ook lijkt te staan, hij moet dood, voor eeuwig.

"Daarom, dat vanwege de gerechtigheid en de waarheid Gods niet anders kon betaald worden."

Dat is liefde.

Kijk - ik heb dat al eerder benadrukt - je moet de leer, de Woordopenbaring van de verzoening, niet rationeel benaderen, of denken dat je die leer rationeel kunt verklaren, verstandelijk. Want onze vaders hebben ook ergens gezegd: Welke God niet gehouden was te aanvaarden. God was niet verplicht, die eeuwige Vader, om die borgtocht van de Heere Jezus Christus te aanvaarden. Dat was enkel Zijn eigen liefde, Zijn eeuwige liefde die die weg wilde. En omdat God die weg wilde en aanvaardde, en

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 40

Zelf heeft uitgedacht, daarom is het Zijn gerechtigheid en Zijn waarheid. Maar ik bedoel: Het is niet een rekensommetje.

Nu, wij kwamen op dat punt van die afsnijding. Een mens is afgesneden. Maar God snijdt hem ook af. God moet die mens eigenlijk ook afsnijden, dat hij nooit meer in de gunst en in de gemeenschap bij God kan komen. Dat hij nooit meer blij wordt. Dat hij geen kind meer is.

Nu gaan we gelijk een hele stap doen, anders dan krijgen we een zekere verwarring, denk ik, in de gedachten.

Luister goed, die grote stap wil ik even doen.

Als God afsnijdt, dan zou Adam nooit meer gelukkig zijn geweest met zijn vrouw. Nooit meer blij geweest zijn met de bloemen die tussen de doornen en de distelen groeien. Zeg, dan zou jij kind, jij zou niet in het wiegje bij mamma zijn geweest, zo mooi met dekentjes en kant. En wie weet hoe netjes en leuk het geweest is. Dan zou er niet boven jouw wiegje een lijntje hebben gehangen met sokjes en broekjes en jurkjes, en noem maar op.

Als God Dan was vader ook niet blij geweest. Dan had hij gevloekt. Dan zou hij moeten vloeken, 'weer een kind, weer zo'n ongelukskind'. Dan had hij niet eens boven naar de slaapkamer kunnen komen toen je geboren was. En moeder had misschien dat kind wel weggegooid tegen de muur.

Maar nu, om die Ander, die Heere Jezus, die zei, God, die zo mild zei: Je bent stof, je gaat tot het stof terug. Maar Ik zal zorgen dat er iemand komt, Ik zal zorgen dat er een mens, dat er een Man is met jullie vlees en bloed, en een ziel. Maar die ook God is. Maar die Man die zal Ik dan afsnijden in jouw plaats.

En daarom zei ik, wij hoeven hier niet alleen te denken aan toen Jezus de geest gaf aan het kruis en Hij gestorven is. Maar hier moeten we al beginnen te denken aan dat bitter lijden, de ganse tijd van Zijn leven, maar inzonderheid aan het einde; hier moeten we denken dat Vader Zelf als een daad zegt: Ik kan met U niet te maken hebben. Ik heb gezegd: Als je dat doet, moet je de dood sterven. En nu moet Christus de dood sterven.

Nu moet Hij in die vreselijke weg ervaren wat niemand kon ervaren, wat Adam ook niet ervaren kon, dat God een streep zet. En Jezus Christus, wat ik verleden week heb gezegd, Die zit daar tussen. Onder die balk. Niet alleen die houten balk, maar die balk van Gods gerechtigheid en waarheid, waar Hij niet meer bovenuit kan komen.

Dat is nu het middelpunt van het heelal, geliefde gemeente. Dat is nu het belangrijkste van het hele heelal. Dat klinkt raar, maar dat is nu de kern van de hele Kosmos, van alles wat bestaat. Daar die Jezus Christus, die alléén hangt, zonder een sterretje naast Hem of boven Hem. Niets-niets-niets! En het ergste: Geen God! De dood.

Maar dan die échte dood waar God het over had voor de val: Als je dat doet moet je de dood sterven, die dood. En dat is zoiets, ik kan het niet zeggen, maar het is zo iets ontzaggelijks. Mensen hebben ook wel geschreeuwd hoor in doodsangst, en in allerlei omstandigheden. Maar zo'n schreeuw is er nooit op de aarde gehoord: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij MIJ verlaten? Dat is eigenlijk het dieptepunt van de dood. Dat is het diepste.

Daar krijg je de put die boven het hoofd wordt dichtgedaan. Waarvan een psalmdichter zegt: Och dat de put zich boven mij niet sluite, dat het deksel er toch niet op hoeft. En

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 40

dat gebeurt bij Hem.

En dat is nu waar het hier om gaat, in deze zondag-afdeling, en in de voorgaande.

Waarom?

God heeft het gezegd: De dood sterven.

God heeft het gezegd: De bezoldiging van de zonde, het loon van de zonde, is de dood. Dat is maar niet 'even je adem uitblazen'. Dat is ook akelig, maar laten we hopen dat dat nog een beetje meevalt.

Maar die dood, van God verlaten te zijn.

U weet dat niet hè, dat als wij een ogenblik van God verlaten worden - je denkt misschien: ik weet helemaal niet dat God bij mij is. Dat zou je ook pas voelen als God Zich een klein beetje terug trekt - dan kun je niet meer leven. Dan kun je niet meer leven.

Onze vaders zeiden heel terecht: Er kan nog geen steen op de aarde liggen zonder God. Als God echt terug gaat, dan valt alles uit elkaar, alles. En daar is nu die lieve Zaligmaker ingegaan in mijn plaats. Ik geloof het.

Heb je dan zo'n groot geloof? Helemaal niet, maar dat doet ook al niet meer ter zake. Maar anders, laat ik het zo zeggen, ik zou hier niet staan als dat niet waar was. Het klinkt een beetje onverschillig, maar ik bedoel het hóógst ernstig.

Gij hebt o Heere, in 't dodelijkst tijdsgewricht - het tijdsgewricht van de dood van de Zoon; stervende sterft Hij - voor mijn ziel ruimte gemaakt. Voor mijn ellendige ziel. Voor mijn ziel die met de zwartste kool wel getekend zou kunnen worden. U hebt ruimte gemaakt, 'o mijn God'.

Mijn tranen - ja geen schone tranen, zwarte strepen - gedroogd. Mijn voeten geschraagd, dat ik mag wandelen in het land der levenden. Ook al wordt je gewoon ziek en ga je - het klinkt heel raar - gewoon dood. En al ben je aan alles onderworpen. 'Mijn voet geschraagd, ik zal voor Uw ogen wandelen in het vrolijk levenslicht'. Ik hoef niet meer te sterven in de verlating. Ik hoef niet meer in die radeloosheid en wanhoop te verzinken met zulke ogen van angst. 'Want Gij Heere hebt mijn ziel gered van de dood, en mijn voeten van aanstoot, toen U werd afgesneden uit het land der levenden'.

Dat is zeker, dat is gewis.

Dat moge God ons in onze ziel inprenten, want de satan en ons eigen ongelovige vlees - maar meestal valt het met het ongeloof nogal mee, want als je dat echt gewaar wordt, ik bedoel de beleving van het ongeloof, als je dat echt gewaar wordt, dan wordt je ook gek hoor, dan kun je ook niet leven. Als je je werkelijk inleeft dat je dát niet gelooft. Dan zou ik liever zeggen: Heere ik geloof, kom mijn ongelovigheid te hulp.

Maar alles komt daar nu op aan, alles is hier nu op aangekomen. Nu hoeft het geen grootspraak meer te zijn in de zin van: Ik ben niet zo bang. Wat? Ik ben misschien wel de bangste van allemaal. Nu hoeft het niet iets te betekenen, dat je zegt: Ja, ik weet dat er onder ons zijn, de een heeft al een paar keer kanker gehad en de ander wat anders, in zijn gedachten dan. Ik denk dat ik het zelf misschien ook wel eens gehad heb, ja dat hoort er ook bij moet je maar denken. 'Gij zijt stof, gij zult tot stof wederkeren'.

Maar lieve mensen, ik word wel altijd, kun je je dat indenken, ik ben wel een slechte voorganger in die zin, maar ik kan er toch niet zo goed tegen als je net doet, 'ooooh dit',

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 40

alsof dat nu het einde aller dingen is. Dan word ik ook een beetje akelig hoor. Want dan denk ik, heb je dan helemaal nooit wat gehoord? De dood van de Zoon? Daar kan ik ook niet zo goed tegen.

Nee, ik zie in gedachte liever dit, dat al weet je geen raad misschien, en dat je aan alle kanten, dan zeg je: Nee, zo ik dit zeggen, staven zou, - dat ongelovig zeggen - dan ware ik niet getrouw aan de dood van de Zoon.

Dan gooi je alles overboord.

Nu weet ik wel, ach, die dit gelooft, die hier iets van mag weten uit dat dierbaar Evangelie, die kan zichzelf er ook niet meer uit krijgen, dat weet ik wel. Maar toch, ik wil altijd zeggen, nu het op het scherp van de snede gaat: Praat toch niet zo makkelijk van: Ja, dat weet ik ook niet hoor, en ik heb niets, ik heb dit niet, ik heb dat niet en zus niet en zo niet; praat er niet zo makkelijk over.

Want al ben je nu een aangevochten mens of een overspannen mens, dat is allemaal niet zo erg, maar mag je ook een gekend mens zijn? 'Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijne'. Door dat heilig Evangelie. Je kunt het niet bevatten; ik weet wel, ik voel aan dat wij maar hele oppervlakkige mensen zijn, dat voel ik van mezelf ook. Het is, ja, hoe moet ik het zeggen, het is allemaal zo flarde-achtig hè. Maar nu zijn we even op een kernpunt, nu gaat het er even om, hoe is die kerk van God, hoe komt die man erbij om te zeggen: Dat ik met lichaam en ziel, in leven en in sterven, en noem maar op, niet van mezelf, maar van een Ander ben. Dat hoopje narigheid, dat hoopje angst en twijfel misschien, hoe je het ook noemen wil. Die duizend zorgen heeft, en al duizend keer dood geweest is misschien in zijn gedachten. Die elke keer weer zinkt.

Hoe kan hij dat zeggen, waar haalt hij het vandaan?

Hier, uit de dood van de Zoon. Hij heeft de dood gemaakt, opdat Hij die geweldhebber die in die dood zegeviert, die satan, dat Hij die zijn macht zou ontnemen. En dat Hij Zelf de macht zou nemen, en dat Hij nu nog tegen al Zijn kinderen zegt als het nodig is - als de wereld vergaat is het niet meer nodig - maar: Je bent stof, tot stof moet je wederkeren. Maar dood hoef je niet meer. Nee, dood is er niet meer bij. Dat stof heeft nog een bijzonder voordelige kant voor je, dat je tot stof wederkeert, want het is een 'afsterven' zullen we straks horen, aan alles wat Gode mishaaft van de oude mens, die oude natuur. Maar het is nooit meer betaling, voor al Gods kinderen niet; er is niets meer te betalen.

Door de dood van de Zoon is zo volledig betaald. Daarom in alle ernst kun je dan ook niet meer zo tegen die gewichtdoenerij van mensen. En met gewichtdoenerij bedoel ik dan dit: Mensen die net doen alsof zij het leed geleden hebben, alsof zij de dood hebben, Dan denk ik, dan wordt je altijd in je hart een beetje, dan zou je liever zeggen: Laten we maar eens zingen:

'U alleen U loven wij,
ja wij loven U o Heere'.

Daar is de zon ondergegaan, voor eeuwig, boven die Zoon. Daar was het tijdsgewricht dat voor ons het leven baart; het einde dat roept om begin.

Want Hij is onschuldig. Hij is wel schuldig, maar in mijn plaats, als Plaatsbekleder, maar Hij heeft geen onrecht gedaan. Hij heeft God Zijn gerechtigheid weergegeven, en een

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 40

voorbeeldig leven laten zien, van het begin tot het einde toe.

Dat einde dat moet er komen, want 'dood' dat wil zeggen, dat je tot in de kleinste moleculen uit elkaar valt. Dat er niets meer overblijft; geestelijk, lichamenlijk. Lichamenlijk dat hoeft niet, de Heere Jezus die hoeft niet tot stof weder te keren. Dat was de straf niet, tot stof wederkeren. De dood sterven, dat is de straf.

Nu, dat heeft Hij gedaan. Maar nu dat zo is, nu mogen we zeggen, die nu in die Zoon gelooft, die zal de dood in der eeuwigheid niet zien. Al wordt je oud, en al komt het uurtje steeds dichterbij, maar als je jong bent komt het ook elk uurtje dichterbij.

Nu zie ik zelfs op dit moment, zie ik een stukje sentiment in al die gezegdes, van: Het klokje tikt, elke tik een tikje dichterbij de eeuwigheid. Pak maar in hoor de klok. Elke stap een stapje dichterbij de eeuwigheid. Ja hoor, het is waar, maar weet je nog meer? Denk je dat we het dáárom wel zullen geloven?

Nee, de verkondiging van de dood van de Zoon die brengt zondaren op hun plaats. Ja, dat is het alleen. Dan hoeven we eigenlijk niet zo meewarig te doen. Dan mag je zeggen met Jakob of Jozef: Ik sterf, zegt Jozef, maar God zal u gewis bezoeken. 'Op Uw zaligheid wacht ik Heere'. Waar is de dood? De volkomen uiteenrafeling? Op Golgotha, daar is het geschied.

Maar tegelijkertijd zit er dit bij, dat Jezus zegt, en Zijn knechten hebben het ook gezegd: Die niet gelooft, is alreeds veroordeeld, die zal het leven niet zien. Die valt in duizend stukken uit elkaar tenslotte. 'Want de toorn Gods blijft op hem'.

Nu komen we weer uit op dat antwoord, buiten de Heere Jezus is geen leven, maar een verderf, een 'uit-elkaar-rafeling'. Maar nu ontspringt er ook, geliefde gemeente, uit die dood van Jezus Christus, niet alleen voor wat de toekomst betreft, maar ook voor het heden, kracht. 'Zoetheid gaat uit van de Sterke'. Ook voor dit leven.

Want nu mag je toch zeggen: Tjonge, jonge, ik ben niet in de hel terecht gekomen, Hij! Nu mag je man, vrouw, elkaar nog eens aankijken. Net als twee mensen die van het schip af zijn gevallen, en die even later samen op het zand zitten. Druipnat, en elkaar aankijken en zeggen: Tjonge, jonge, wie had dat gedacht? Ik dacht, het is afgelopen. En nu mag je elkaar aankijken, het is niet afgelopen, verder!

Nu mag ik zeggen: Geef elkander de rechterhand der gemeenschap voor het aangezicht van God. Jullie ook kinderen, die het misschien moeilijk hebben om te luisteren, dit is alles. Dat lijden, die dood van de Zoon.

En verder, als we tijd om te sterven hebben, dat we dan maar aan dat versje mogen denken:

'Jezus, Uw verzoenend sterven,
blijft het rustpunt van mijn hart;
als ik alles, alles derve....

(Nu, zo ben ik dan, dan denk ik: Nou, dat valt wel mee hoor, er is nog wel een pilletje en wel een spuitje, er is nog wel een zusterje, of er is nog wel een vrouw die je hand even vasthoudt, laten we maar niet te hard 'als we alles, alles derve',) maar:

blijft Uw liefde ons bij in smart.
Ach wanneer mijn oog eens breekt,
het angstig doodzweet van mij leekt (Ja inderdaad)

CATECHISMUS ZONDAG 16 VRAAG 40

Dat Uw bloed mijn hoop dan wekke,
en mijn schuld voor God bedekke.'

AMEN